

Store Færder Ornitologiske Stasjon

2011

Av Per Kristian Slagsvold

Blåtykknebb *Guiraca caerulea* hunn ringmerket på Store Færder 10 juli 2011. Foto: Stig Eide

Her følger en generell gjennomgang av fugleåret på Store Færder Ornitologiske Stasjon 2011. Dette var det 49`ende året med ornitologiske undersøkelser på Store Færder. Det ble til sammen ringmerket 5488 fugler dette året. 183 arter ble observert, men enkelte av observasjonene er enda ikke behandlet av Norsk Sjeldenhets Komite for Fugl (NSKF) og Lokal Rapport og Sjeldenhetskomite for fugl i Vestfold (LRSK). To nye arter for stasjonen ble registrert i 2011, asiasvartstrupe *Saxicola maurus* og blekbrynsanger *Phylloscopus humei*. Alle observasjoner er lagt inn på nettstedet artsobservasjoner.no. Bemanningen på stasjonen har vært god med totalt 208 dager med observasjoner i 2011. Som alltid har den ornitologiske aktiviteten i dagene med dekning vært noe variabel, med størst fokus på fugl i vår og høst sesongen.

2011	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Antall dager (208)	2	6	8	23	27	24	31	30	19	24	12	2

Tabellen viser antall dager det ble gjort observasjoner av fugler pr. måned i 2011.

Januar / Februar / Mars

Som året før, ble vinteren 2010/2011 en kald vinter med mye snø og is i skjærgården. 2011 vil også bli husket for en trist start på fugleåret for Store Færder, ettersom lasteskipet Godafoss grunnstøtte på Hvaler utenfor Østfold 17 februar. Skipet lakk mye olje, som med havstrømmene drev rett over til Vestfoldkysten og Færder øyene. Besøkene i området i februar skyldes taksering av oljeskadet fugl i skjærgården. Mye fugl ble funnet oljetilgriset i området. Første besøk på stasjonen i 2011 ble gjort av Egil Soglo 13 januar. Også om vinteren kan det være mye fugl i området. Det ble blant annet loggført hele 25 havelle, 5 fjæreplytt og snøspurv denne dagen. 20 januar ble en overvintrende fjellvåk observert over Hoftøya fra land (A.Hangård). I forbindelse med undersøkelser rundt oljesølet ble det observert 3 toppdykker NØ for Store Færder og hele 53 fjæreplytt på Tristein 23/2 (K.Johannessen, E.Soglo). Mot slutten av mars kom vår trekket i gang og 2 trelerker ble sett 19/3 (B.Linnehol). Ellers kan nevnes en skjeand hunn 26/3 og fossekall 27/3 (E.Soglo).

April / Mai / Juni

Vår sesongen med ringmerking kom ordentlig i gang først i begynnelsen av april. Dette er litt seinere enn normalt. Måneden startet med en jaktfalk på Hoftøya 1 april (E.Soglo). 3 april kom første ordentlige nedfallet av fugl på øya, med blant annet 500 rødstruper og 1000 bokfink loggført. En hann svartrødstjert ble sett 4/4 (E.Soglo). Kortnebbgås trekket hadde en solid topp 10/4, da hele 16700 trakk mot nord over Færder (S.Eide, A.Hangård, T.Nielsen, T.Larsen). 14 sædgjess ble også sett denne dagen (A.Hangård). Ellers av spesielle observasjoner i andre halvdel av april, kan

nevnes gråstrupedykker ptN 18/4 og en 19/4 (T.Nielsen, E.Soglo). Interessant var også tidligere ankomster enn normalt på flere arter som rødstjert, svarthvit fluesnapper, løvsanger og tornsanger. En hunn svartstrupe satt på Speidersletta 22/4 (T.Larsen, S.Eide).

Svartstrupe Saxicola torquatus på Speidersletta 22 april. Foto: Tommy Larsen

I slutten av april og begynnelsen av mai jobbet to engelskmenn på stasjonen, John McEachen og Chris Hansell. De var heldige med sitt opphold med flere rarieteter både i nettet og i felt. 5/5 trakk en svartglente over mot NØ (C.Hansell). Dagen etter ringmerket de en lerkfalk, en art som svært sjelden går i nettet. Årets første nattergal ankom ikke før 8/5, noe som er senere enn normalt. I 2011 ankom nattergalene uvanlig seint i resten av fylket også. To svarthalespover ble sett 9/5 og årets første nattravn ble ringmerket 9/5. Dette var en av totalt 5 nattravn som ble ringmerket på øya denne våren. Bomben smalt 11/5, da engelskmennene ringmerket en hann rødstrupesanger! Dette er fjerde funn av rødstrupesanger på Store Færder og det er faktisk ingen andre funn av arten ellers i Vestfold.

Rødstrupesanger *Sylvia cantillans* ringmerket 11 mai. Foto: Chris Hansell

21/5 ble en hunn steinskvett av underarten *leucorhoa* ringmerket (G.F.Karlsen, S.Eide, T.Larsen). Dette er en underart av steinskvett som hekker på Grønland og Island som er vanskelig å bestemme annet enn på biometri. Denne dagen ble også en hærfugl hørt og 3 sædgjess observert. Dagen etter ble en tyrkerdue ringmerket. 27/5 kom et stort nedfall av seine langdistansetrekkere. Busksanger ble hørt syngende, og rørsanger, myrsanger, 50 hagesanger og 20 gulsanger loggført (E.Soglo, K.Hagelund). 29/5 ble det fanget en uvanlig sein svartstrupe hunn (K.Pedersen). Fuglen hadde tysk ring. Det viste seg at den var merket som reirunge i Tyskland året før! Det ble også fanget to hagesangere med belgisk ring denne dagen og en havlire ble observert på sjøen. Årets eneste bøksanger ble ringmerket 31/5. Denne siste maidagen ble det også observert 3 rosenfink (eneste observasjonen denne våren) og 2 dvergmåke. Månedsskiftet mai/juni er tiden for ringgås trekk og en liten flokk på 13 ble observert 2/6. Vårens eneste lunde ble også sett denne dagen. (A.Hangård, S.Eide, T.Larsen), samt en islom dagen etter. Helgen 10-11 juni ble det arrangert dugnad på øya. Noen splitterner ble observert utover i juni, og som normalt roet deg seg ned betraktelig med fugl på øya i andre halvdel av juni.

Juli / August / September

Blåtykknebb *Guiraca caerulea* ringmerket 10 juli. Foto: Stig Eide

Juli er normalt en veldig stille måned med fugl på Store Færder, og mye av vedlikeholdet av stasjonen gjøres disse ukene. Men, Stig Eide beviste 10 juli at ting kan skje også midt på sommeren på Store Færder. Han satte opp et par nett og fanget en merkelig fugl. Det viste seg å være den nordamerikanske arten blåtykknebb! Det har pågått mye diskusjon i ettertid om den har kommet hele veien fra Nord Amerika, eller om det kan være en rømt burfugl. Imidlertid ble det tatt fjærprøver for isotop analyse, som forhåpentligvis kan gi et sikkert svar. Om det viser seg at fuglen er spontan, vil dette muligens bli første godkjente funn av spontan blåtykknebb i Europa. I begynnelsen av august satte Thomas Nielsen i gang høst sesongen med ringmerking. Den første av 3 natravner registrert i høst sesongen ble ringmerket 12/8 (T.Nielsen, B.Linnehol). Mot slutten av august ble også bra med vadere observert, som for eksempel sandløper og 66 polarsnipe 20/8 (A.Hangård), samt 3 boltit (S.Eide). Høsten 2011 har det vært invasjon av båndkorsnebb i landet, og denne dagen ble også høstens første på Store Færder ringmerket (S.Eide, T.Larsen, A.Hangård).

Båndkorsnebb Loxia leucoptera ringmerket 20 august. Foto: Stig Eide

Hele 3 hauksangere ble merket denne høsten, 24/8 (J.Michaelsen), 30/8 (R.Syvvertsen, J.Michaelsen) og 17/9 (T.Larsen, S.Eide, A.Hangård, E.Soglo). 3 rosenfink ble også observert i perioden 11-26/8 (T.Nielsen, H.P.Rømme, B.Linnehol, J.Michaelsen). Begynnelsen av september kunne by på årets eneste observasjon av stjertand, 3 ptS 3/9 (A.Hangård, E.Soglo). Endel perleugler kom på besøk i løpet av september/oktober, den første ringmerket 17/9 (T.Larsen, S.Eide, A.Hangård, E.Soglo).

Oktober / November / Desember

Oktober fikk en flott start med vingebånd fra øst i form av en gulbrynsanger ringmerket 2/10 (J.Michaelsen). Sjøfugl skåding 4/10 ga god uttelling med 3 polarsvømmesnipe ptN, islom, 9 sædgjess, tyvjo og storjo (A.Hangård). 8/10 ble en jaktfalk observert (A.Hangård). Årets eneste dvergspett ble ringmerket 14/10 (J.Michaelsen, A.Hangård).

Perleugle Aegolius funereus 22 oktober. Foto: John Fjørtoft Karlsen

Flere perleugler ble ringmerket utover i oktober. 21/10 smalt det igjen på Speidersletta, da Store Færders første asiasvartstrupe ble ringmerket (E.Soglo, J.Michaelsen, J.F.Karlsen). Fuglen oppholdt seg på øya fram til og med 23/10! Asiasvartstrupe har lenge blitt regnet som en østlig underart av svartstrupe, men har nylig fått artsstatus.

Asiasvartstrupe Saxicola maurus ringmerket 21-23 oktober. Foto: John Fjørtoft Karlsen

Sjøfugl skåding ga også bra resultat 22/10, med polarjo, storjo og 3 dvergmåke. 28/10 dukket båndkorsnebb opp på øya igjen, denne gang hele 5 stk (A.Hangård). November startet med årets eneste ringmerkede eksemplar av hornugle 3/11. En furukorsnebb ble observert 4/11 (A.Hangård), en art som svært sjelden besøker Store Færder (tidligere bare 7 funn). En polarsisik ble ringmerket 5/11

(A.Hangård). Samme dag ble en dvergspurv observert på Speidersletta. Etter en rekke godbiter i løpet av året, smalt det nok en gang 15/11 da en blekbrynsanger ble ringmerket (H.B.Hansen, R.Syvertsen, T.Gunnarsen). Dette er første funn på Store Færder og tredje funn i Vestfold. En jaktfalk (E.Soglo, R.Syvertsen) avsluttet det hele på årets siste tur 19/12.

Blekbrynsanger Phylloscopus humei ringmerket 15 november. Foto: Tore Gunnarsen

Observatører på Store Færder og i farvannet rundt i 2011:

Anders Hangård, Egil Soglo, Stig Eide, Tommy Larsen, Jan Michaelsen, Thomas Nielsen, Ragnar Syvertsen, Kurt Pedersen, Ulf Michaelsen, Inger Berggren, Bjørn Linnehol, Heidi Lillehammer, Chris Hansell, John McEachen, Eskil Hangård, Thor-Erik Thorsnes, John Fjørtoft Karlsen, Geir Fjørtoft Karlsen, Halvard Hauer, Frode Nordang Bye, Per Kristian Slagsvold, Hans Petter Rømme, Steinar Sannes, Hans Erik Karlsen, Karl Hagelund, Tore Gunnarsen, Rune Nilsson, Håkon Baust Hansen, Paul Shimmings, Fridtjof Mehlum, Thor S. Larsen, Magnus Eide, Karl-Petter Gade, Kjetil Johannessen og John Stenersen.

Ringmerking

5488 fugler fordelt på 72 arter ble ringmerket i 2011. Dette er 860 færre fugler og 7 arter mer enn i 2010. Av spesielle arter merket i 2011 kan nevnes 1 lerkfalk, 1 sandlo, 1 alkekonge, 6 nattravn, 1 dvergspett, 9 nattergal, 1 asiasvartstrupe, 1 steinskvett u.a. *leucorhoa*, 1 rødstrupesanger, 3 hauksanger, 1 gulbrynsanger, 1 blekbrynsanger, 1 bøksanger, 1 båndkorsnebb, 1 polarsisik, 1 blåtykknebb og 1 rosenfink. Av spesielle antall kan nevnes 9 spurvehauk, 6 rugde, 7 perleugle, 117 rødstjert og 149 møller.

	2011
Januar	0
Februar	0
Mars	1
April	520
Mai	2178
Juni	90
Juli	23
August	565
September	594
Oktober	1314
November	203
Desember	0
Totalt	5488

Antall fugler ringmerket pr. måned i 2011.

Ringdue Columba palumbus ringmerket 10 juni. Foto: Per Kristian Slagsvold

Topp 10 mest ringmerkede arter i 2011	
Løvsanger	1594
Grønnfink	660
Rødstrupe	649
Munk	512
Gransanger	249
Fuglekonge	159
Møller	149
Hagesanger	132
Svarttrost	131
Gråsisik	123

Steinskvett, underarten *leucorhoa* Oenanthe oenanthe *leucorhoa* ringmerket 21 mai. Foto: Geir Fjørtoft Karlsen

Art	Antall
Spurvehauk	9
Lerkefalk	1
Sandlo	1
Rugde	6
Alkekonge	1
Ringdue	1
Gjøk	2
Hornugle	1
Perleugle	7
Nattravn	6
Vendehals	5
Flaggspett	4
Dvergspett	1
Trepiplerke	15
Heipiplerke	19
Skjærpiplerke	1

Gulerle	1
Linerle	8
Sidensvans	3
Gjerdsmett	92
Jernspurv	45
Rødstrupe	649
Nattergal	9
Blåstrupe	4
Rødstjert	117
Buskskvett	4
Asiasvartstrupe	1
Steinskvett	18
Ringtrost	1
Svarttrost	131
Gråtrost	15
Måltrost	102
Rødvingetrost	21
Myrsanger	2
Rørsanger	4
Gulsanger	25
Rødstrupesanger	1
Hauksanger	3
Møller	149
Tornsanger	39
Hagesanger	132
Munk	512
Gulbrynsanger	1
Blekbrynsanger	1
Bøksanger	1
Gransanger	249
Løvsanger	1594
Fuglekonge	159
Gråfluesnapper	55
Svarthvit fluesnapper	32
Blåmeis	95
Kjøttmeis	67
Trekryper	16
Tornskate	11
Varsler	3
Bokfink	67
Bjørkefink	46
Grønnfink	660
Stillits	1
Grønnsisik	39
Tornirisk	24

Bergirisk	13
Gråsisik	123
Brunsisik	6
Polarsisik	1
Båndkorsnebb	1
Grankorsnebb	2
Rosenfink	1
Dompap	17
Gulspurv	6
Sivspurv	28
Blåtykknebb	1
Totalt merket i 2011:	5488

Store Færder Ornitologiske Stasjon på nett:

<http://www.storeferder.no>

**Alle observasjoner fra stasjonen er
tilgjengelig på:**

<http://www.artsobservasjoner.no/fugler>

Kontakt:

Store Færder Ornitologiske Stasjon
Postboks 349,
3101 Tønsberg

Tlf: 90 93 90 03